

Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till landskapsreform och reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lagar som har samband med dem, och utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om produktion av social- och hälsotjänster.

BAKGRUNDSINFORMATION

Officiellt namn på den som svarar

Grankulla stad

Namn på den person som antecknat svaret

Stadssekreterare Gun Söderlund, gun.soderlund@grankulla.fi, tfn 09 5056 238

Kontaktuppgifter till den person som är ansvarig för svaret

Stadsdirektör Christoffer Masar, christoffer.masar@grankulla.fi, tfn 09 5056 237

Datum som begäran om utlåtande behandlades i organet

SOCHV 17.10.2016, STS 19.10.2016, STF 7.11.2016

Organets namn

Social- och hälsovårdsnämnden, Stadsstyrelsen, Stadsfullmäktige

Är den svarande*

en kommun

en samkommun eller ett samarbetsområde för social- och hälsovården
landskapsförbund

en annan samkommun eller samarbetsorgan för kommunerna

en statlig myndighet

en organisation

något annat

Frågor om målen med reformen

Målet med reformen av social- och hälsovården är att minska hälso- och välfärdsskillnaderna bland befolkningen samt bromsa upp kostnaderna för tjänsterna med 3 miljarder euro fram till 2029.

1. Kan man genom förslaget minska hälso- och välfärdsskillnaderna bland befolkningen och göra tillgången till tjänster mer jämlik? Om inte, hur borde förslaget förbättras med tanke på dessa aspekter?
(Svarsfält)

Lagförslaget har element som kan bidra till att göra tillgången på tjänster mer jämlik mellan de olika områdena, i synnerhet då landskapet som ordnar tjänsterna är tillräckligt stort. Det kommer att bero på lagstiftningen om valfrihet i vilken utsträckning förslaget stöder en jämlik tillgång på tjänster inom olika befolkningsgrupper och en minskning av hälsoskillnaderna.

Eftersom ojämlikhet kan ta sig uttryck både som skillnader i sjukfrekvensen och som utmaningar i servicestrukturen samt som brister i livsmiljöer som kommunen ansvarar för och en brist på struktur i kommunens strategiska mål, är det viktigt att ansvarsfördelningen och samarbetet mellan landskap och kommun definieras tydligt och tillräckligt konkret. För att kunna minska hälsoskillnaderna mellan olika befolkningsgrupper måste man identifiera de faktorer som orsakar skillnaderna, införa förhandsbedömning av beslutens konsekvenser samt skapa strukturer som stöder kommunens hälsofrämjande verksamhet och verkställandet av besluten, för allt detta har en stor inverkan på hälso- och välfärdsskillnaderna.

De existerande strukturer inom kommunfältet som har tagits med i förslaget, så som välfärdsberättelsen och praxis att utse de ansvariga parterna, skapar en god grund för verksamheten. Utöver detta är det viktigt

att skapa strukturer och incitament som säkrar att hälsofrämjande verksamhet fortsätter i primärkommunerna även efter att social- och hälsotjänsterna har överförts på landskapet.

Det är av central betydelse för att minska hälso- och välfärdsskillnaderna att man kan identifiera klienternas behov och rikta tjänster och servicehandledning till dem som behöver mest stöd. Lagstiftningen om valfrihet innehåller en risk för att patienten kan förlora kontrollen över sin helhetssituation, något som i värsta fall kunde öka hälsoskillnaderna, och det är viktigt att beakta detta i beredningen av valfrihetsmodellen.

Ett av de centrala målen i förslaget, integrationen mellan primärvården, den specialiserade sjukvården och socialtjänsterna, kan göra det möjligt att minska hälsoskillnaderna mellan olika befolkningsgrupper, men bara om integrationen lyckas. För att den ska kunna lyckas krävs en betydande ändring i både tänkesätt och verksamhets sätt, bedömning av individens servicebehov samt gemensamma klient- och patientdatasystem, samt förnyande av lagstiftningen så att det blir lättare än i nuläget att få och använda information.

Problematiken kring hälsoskillnaderna är mångfacetterad och landskapen är sinsemellan olika i fråga om riskerna för hälsa och välfärd. Huvudstadsregionens utmaningar är typiska för ett metropolområde. Här bor nästan hälften, 47 procent, av alla Finlands invånare med invandrarbakgrund. Invandringen är den största tillväxtfaktorn särskilt bland befolkningen i arbetsför ålder. Prognoserna för 2030 ger vid handen att invånare med invandrarbakgrund då kan utgöra 23–28 procent av befolkningen i städerna i huvudstadsregionen.

Med tanke på en jämlik tillgång till tjänster bör tillgången till tjänster på finska och svenska beaktas även inom områden med en liten språkminoritet. Grankulla stad ser det som en god lösning att förslaget innehåller bestämmelser om ett påverkansorgan för minoritetsspråket.

I Nyland var 8,2 procent av befolkningen svenskspråkig 2015 (133 000 personer av en befolkning på sammanlagt 1,6 miljoner) och man kan förutse att procentandelen kommer att minska. Om Nylands befolkning i enlighet med prognoserna för 2035 är 2 miljoner, minskar den svenskspråkiga befolkningen till 6,6 procent även om antalet svenskspråkiga ökar. Tjänsteinvändarnas rätt att använda sitt eget språk och att få service på sitt språk på jämlika grunder i sina myndighetskontakter bör säkras i den nya organisationen. Språkliga behörighetsvillkor i organisationen måste beaktas, så att ledande tjänsteinnehavare och de som arbetar inom serviceyrken i praktiken kan ge kundbetjäning på båda språken.

Utöver invandringen och befolkningsökningen måste huvudstadsregionen ta ansvar för särskilda sociala problem, som segregering och bostadslöshet. För att hälso- och välfärdsskillnaderna effektivt ska kunna minskas i metropolområdet krävs därför närmare samarbete än i det övriga landet mellan social- och hälsovården å ena sidan och å andra sidan stadsplaneringen, näringslivspolitikerna, sysselsättningstjänsterna och utbildningstjänsterna. Det är särskilt viktigt att beakta detta i Nyland, med tanke på att minska hälsoskillnaderna.

Det är möjligt att reformen kan förbättra en jämlik tillgång till tjänster, men i många kommuner innebär detta att servicenivån sjunker.

2. Ger förslaget tillräckliga förutsättningar för att uppnå målet om att bromsa upp kostnadsökningen med 3 miljarder euro? Om inte, hur kunde förutsättningarna för att uppnå målet förbättras?
(Svarsfält)

Det riksomfattande servicelöftet tillsammans med landskapens servicelöfte är ett centralt styrinstrument som påverkar kostnadsutvecklingen. Det är möjligt att kostnadseffektiviteten förbättras då tjänsterna

produceras i större helheter. En del av landskapen har så litet befolkningsunderlag att det verkar osannolikt att de kan nå målen för kostnadseffektivitet.

Målet är effektiva tjänster, vilket utöver en strukturförändring förutsätter betydande innehållsmässiga ändringar i tjänsternas produktionssätt.

Om kostnaderna ska kunna bromsas upp måste integrationen av social- och hälsotjänster lyckas. Det förutsätter i sin tur datasystem som gör det möjligt att samla alla uppgifter om tjänstehelheten på individplanet. Modellen med flera olika producenter och valfrihet bland tjänsterna medför särskilda utmaningar för möjligheterna att behärska helheten.

Apotti svarar mot många av målen med vårdreformen och stöder dessutom det praktiska arbetet med att genomföra reformen. Det utgör ett projekt för verksamhetsförändring som utnyttjar potentialen som ett datasystem kan ge för kunskapsledda, klientorienterade och kostnadseffektiva tjänster. Enligt nyttokalkylen för Apotti kommer systemets årliga ekonomiska fördelar inom en verksamhet som motsvarar den som bedrivs av de nuvarande ägarna och med beaktande av inbesparingarna från systemen Apotti ersätter att uppgå till ca 123 miljoner euro i året vid det laget fördelarna realiserar i sin fulla utsträckning. Dessutom kan man uppskatta att samhället i framtiden uppnår ekonomiska inbesparingar tack vare smidiga kundorienterade och integrerade serviceprocesser och i och med att t.ex. kostnaderna för sjukfrånvaro minskar.

Vidare kan man konstatera att om inbesparingar i kostnaderna ska kunna uppnås förutsätter det ett starkt engagemang från kommunens sida i att främja invånarnas välfärd. En tanke om deloptimering får inte uppkomma mellan kommunerna och landskapen, utan kommunerna måste spurras att främja hälsa och välfärd. Ansvar hos de aktörer som försätter att verka inom kommunerna och innehållet i den hälso- och välfärdsfrämjande verksamheten måste definieras. Det finns mycket forskningsresultat om den positiva inverkan som kultur- och idrottstjänster och olika gemensamma aktiviteter har på hälsa och välfärd. Koefficienten för främjande av hälsa och välfärd som planeras i samband med kommunernas statsandelar är intressant men i det närmaste betydelselös i jämförelse med de ekonomiska incitamenten i det nuvarande systemet.

Med tanke på hälsoskillnaderna är det avgörande att främjandet av hälsa och välfärd i lagen definieras så att det omfattar fysisk, psykisk och social välfärd, för det avspeglas i mätarna som används i uppföljningen och i systemet med ekonomiska incitament. Med tanke på främjandet av hälsa och välfärd bör dessutom styrningen gälla alla aktörer som deltar i produktionen av tjänster och omfatta en definition av vilka mätare som bör användas i styrningen mellan aktörerna och landskapet. Temat med att främja hälsa och välfärd bör i själva verket starkt understrykas i den fortsatta beredningen av reformens strukturer, och här bör man utnyttja existerande strukturer och effektiva verktyg som redan finns inom kommunfältet.

Kostnaderna för de omställningar som reformen kräver kommer att bli mycket höga. Kostnaderna för omställningar omfattar bland annat kostnaderna för ändringar i IKT-systemen, löneharmoniseringar som kan komma att uppgå till hundratals miljoner euro i form av förändringskostnader men som inte utgör insatser som kunde bidra till att minska hållbarhetsunderskottet i den offentliga ekonomin, utan helt enkelt gör det möjligt att ändra administrativa strukturer. De överlägset högsta kostnaderna för omställningarna och också de största riskerna i samband med dem gäller Nyland.

Vi vill understryka att kommunerna enligt den föreslagna finansieringsmodellen överlåter en del av sina inkomster från kommunalskatten (lite över 12 procentenheter). En del kommuner, bl.a. Grankulla, kommer i så fall att bli tvungna att överlåta en andel av sina inkomster som klart överstiger summan av de utgifter som försvinner från kommunens budget. Detta innebär att överföringen används för att finansiera verksamhet där kostnaderna är högre i proportion. Det innebär också att finansiering överförs från effektiv verksamhet till mindre effektiv verksamhet. Följaktligen ger man mer finansiering till ineffektiv verksamhet,

vilket knappast kan anses vara en fungerande utgångspunkt för en reform, och vilket heller inte skapar tillräckliga förutsättningar för att nå målet att bromsa upp kostnaderna.

3. Förverkligas demokratin på ett tillräckligt sätt i förslaget? Om inte, hur kunde demokratin stärkas i förslaget?
(Svarsfält)

I fråga om små kommuner, som Grankulla, förverkligas demokratin inte alls. Beslutsfattandet om hur de viktiga närtjänsterna bör ordnas flyttas alltför långt bort och invånarnas möjligheter att påverka social- och hälso-tjänsterna försvinner i praktiken helt. Invånarna i en liten kommun kan visa sig hysa ett mycket begränsat intresse för landskapsvalen, om de inte i praktiken har någon chans att välja in en representant för den egna kommunen i landskapsfullmäktige. En ytterligare utmaning i samband med reformen är att rätten till inflytande inte i praktiken genomförs t.ex. i anslutning till planeringen och utvecklingen av tjänster. Stadens åsikt är fortfarande att en reform som utgår från landskapsindelningen och de existerande organisationerna, i stället för t.ex. invånar- och klientsynpunkter, inte är särskilt tidsenlig.

Frågor om landskapslagen

4. Är landskapslagen en ändamålsenlig allmän lag för organiseringen av förvaltningen och ekonomin i de nya landskapen?
 - a. ja (Svarsfält)
 - b. till största delen (Svarsfält)
 - c. till största delen inte (Svarsfält)
 - d. nej** (Svarsfält)
 - e. tar inte ställning (Svarsfält)

Utkastet till förslag om landskapslagen motsvarar en reglering av kommunallagen och den förvaltning som föreslås i propositionen ger upphov till överlappningar, oklar ansvarsfördelning och ineffektivitet. Helheten blir tungrodd med många administrativa nivåer. Fördelningen av befogenheter och ansvar förblir oklar.

Utkastet till lagen ger inte möjligheter att organisera tjänster på det sätt som är mest ändamålsenligt med beaktande av omständigheterna. Detta kan leda till att produktionen av tjänster blir ineffektiv, vilket leder till starkt ökande kostnader.

Olikheterna mellan de olika landskapen ska beaktas mer och lagen ska ge möjlighet till flexibla samarbetsformer inom produktion och ordnande av tjänster. Även med tanke på de grundläggande rättigheterna är det viktigt att inte en onödigt rigid lagstiftning ställer hinder i vägen för invånarorienterad utveckling och tjänsteproduktion.

5. I 2 kap. i landskapslagen anges landskapets uppgifter. Är den helhet av uppgifter som föreslås höra till landskapet ändamålsenlig med tanke på målen med reformen?
 - a. ja (Svarsfält)
 - b. till största delen** (Svarsfält)
 - c. till största delen inte (Svarsfält)
 - d. nej (Svarsfält)
 - e. tar inte ställning (Svarsfält)

Innehållet i landskapets uppgifter kommer att definieras i speciallagstiftning som ännu inte har färdigställts. Främjande och upprätthållande av hälsa och välfärd är det centrala målet i 1 § i propositionen.

I ordnandet av NTM-centralernas och TE-byråernas företags-, sysselsättnings- och näringslivsservice samt skötseln av lagstadgade uppgifter i anslutning till integreringen ska de städer som har vilja och förutsättningar att producera sådana tjänster ges en mer framträdande roll. På grund av att

huvudstadsregionen har stora volymer och en befolkningsstruktur som avviker från landet i övrigt ska ansvaret för att ordna och producera dessa tjänster, samt tjänsternas resurser, överföras på huvudstadsregionen så att man kan säkra jämlika tjänster för sysselsättnings- och företagstjänsternas klienter.

MBT-avtalen ingås mellan staten och de stora städerna och stadsregionerna. I de MBT-ärenden avtalen gäller bör städerna, samt kommunerna som ingår i stadsregionerna, ha entydig beslutsrätt. Ansvaret för byggnadstillsynen samt miljö- och hälsoskyddet ska även i fortsättningen tillhöra de stora städerna.

Landskapens roll i att främja den kommunala planläggningen ska definieras tydligare för att undvika att det uppstår en situation där landskapet har befogenheter i planeringen av markanvändning som egentligen tillhör kommunerna. Kommunerna har allmän behörighet att sköta uppgifter i anslutning till livskrafts- och konkurrenskraftspolitiken, och kommunernas rättigheter inom planläggningen bör inte undergrävas. Landskapen kan inte göra upp bindande planer för planläggning eller annat på så sätt att det blir kommunerna som bär de ekonomiska konsekvenserna.

Elevvårdens psykolog- och kuratorstjänster får inte överföras till landskapet utan de bör även i fortsättningen höra till kommunens uppgifter. Detta bör även beaktas i kommunernas statsandelar.

Det är viktigt att arbetet med att främja hälsa och välfärd finns infört både bland landskapets och kommunernas uppgifter. Kommunens och landskapets uppgifter inom främjandet av hälsa och välfärd har dock inte definierats tillräckligt noga i lagförslaget. För att man ska lyckas inom området krävs en lagstadgad förpliktelse om samarbete mellan kommun och landskap inom alla verksamhetssektorer. I detta sammanhang bör servicekedjorna säkras mellan social- och hälsotjänsterna som överförs till landskapet och de tjänster som blir i kommunerna, dvs. främjande av hälsa och välfärd samt kultur-, idrott-, ungdoms- och bildningstjänsterna. Samtidigt bör man säkra informationsgången mellan de olika aktörerna. Fördelningen av arbetsuppgifter mellan de olika aktörerna och strukturerna för samarbete i gränssnittstjänsterna bör klargöras ytterligare.

6. I 15 kap. i landskapslagen föreskrivs det om invånarnas rätt till inflytande. Har rätten till inflytande tryggats på ett tillräckligt sätt i förslaget?
 - a. ja (Svarsfält)
 - b. till största delen (Svarsfält)
 - c. **till största delen inte** (Svarsfält)
 - d. nej (Svarsfält)
 - e. tar inte ställning (Svarsfält)

I förslaget ges visserligen invånarna en ram för att utöva direkt inflytande, men i praktiken försvagas invånarnas möjligheter att utöva sitt inflytande markant jämfört med nuläget i Grankulla, där även vårdförvaltningen finns nära invånarna. Allmänt sett kan det konstateras att reformen märkbart försvagar närdemokratin inom social- och hälsotjänsterna i nästan alla kommuner i Nyland.

Enligt Grankulla stads åsikt skulle subsidiaritetsprincipen ha förverkligats på ett tidsenligt sätt inom en särskild lösning för huvudstadsregionen.

7. I 9 kap. i landskapslagen föreskrivs det om landskapets serviceinrättning. Är det som föreskrivs där ändamålsenligt med tanke på organiseringen av produktionen?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen** (Svarsfält)
 - till största delen inte (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Serviceinrättningen är ett organ som grundas i samband med landskapet och vars styrka är att det möjliggör en separering av politiskt beslutsfattande från tjänsteproduktionen, som handhas av organisationer ledda av sakkunniga. Modellen gör att serviceproduktionens ekonomi och kostnadsstruktur är transparent. Ett problem kan anses vara att modellen minskar möjligheterna att omsätta demokratin i praktiken.

Eftersom serviceinrättningen är en ny form av juridisk person som ingen har tidigare erfarenhet av finns en risk att man genom att avskilja tjänsterna och lägga dem på en skild juridisk persons ansvar åstadkommer en gräns som kan göra det svårt att få överblick över landskapets verksamhet och ekonomi som helhet eller för att leda verksamheten som helhet. En separation mellan beställare och producent kan också skapa oklarhet och eventuellt också höjda kostnader. Här är det av största vikt att ge en exakt beskrivning av fördelningen av arbetsuppgifter och ansvar mellan landskapet i rollen att ordna tjänsterna och serviceinrättningen i rollen som producent.

8. Styrningen av landskapets ekonomi baserar sig i synnerhet på landskapslagen och lagen om landskapens finansiering. Styr finansieringsmodellen för landskapen och ekonomistyrningsmekanismen enligt landskapslagen landskapens ekonomiska förvaltning på ett ändamålsenligt sätt?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen (Svarsfält)
 - till största delen inte (Svarsfält)
 - nej** (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Modellen ska innehålla ett tydligare incitament eller också borde koefficienten för främjande av hälsa och välfärd ges en tyngre viktning. I grunderna för att bestämma landskapets finansiering ligger huvudvikten övervägande på behovsfaktorer och omständigheter och koefficienten för främjande av hälsa och välfärd ges en viktkoefficient på bara 1 procent. Koefficientens låga värde kan i värsta fall innebära att finansieringssystemet utgör ett incitament för landskapet att underlåta att främja invånarnas hälsa.

Det finns ännu inget förslag om hur valfriheten ska genomföras, så i detta skede går det inte att bedöma finansieringsmodellens och den ekonomiska styrmekanismens ändamålsenlighet och finansieringens tillräcklighet för att införa valfrihet.

9. Övriga fritt formulerade kommentarer om landskapslagen.

Landskapsmodellen skapar flera nya nivåer inom förvaltningen och enligt den information vi har i nuläget kommer flera olika bolag att svara för produktionen av tjänster. Lagförslaget ger ingen information om på vilket sätt en onödig ökning av förvaltningskostnaderna ska kunna stävjas.

Frågor om lagen om ordnande av social- och hälsovård

10. I 4 § i förslaget till lag om ordnande av social- och hälsovård föreskrivs det om tillgången till tjänster och tjänsternas tillgänglighet. Enligt bestämmelsen ska tjänsterna tillhandahållas med hänsyn till befolkningens behov och nära klienterna, men om de förutsättningar som anges i paragrafen uppfylls, kan tjänsterna samlas till större helheter. Är bestämmelsen ändamålsenlig med tanke på tillgången till tjänster?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen** (Svarsfält)
 - till största delen inte (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Lagförslaget ger en ram, men beslutsrätten om hur lagen ska tillämpas tillhör landskapet, och då kan de olika områdenas särdrag beaktas när man t.ex. bestämmer innehållet på närservice och hur den ska produceras (lokala serviceställen, rörliga tjänster, digitala tjänster, e-tjänster).

Lagförslaget tryggar alltså å ena sidan närtjänsterna, medan det å andra sidan möjliggör en stark centralisering som bygger på lösa kriterier och som kan leda till uppkomsten av stora helheter. Med avseende på krävande vård är detta motiverat med tanke på sakkunskap, utrustning och personal.

Enligt lagförslaget kan krävande sjukhusvård, krävande socialtjänster samt socialvårdstjänster för särskilda grupper genom förordning anvisas ett landskap. Nyland kan utöver att ordna alla tjänster även erbjuda dem åt andra landskap. Då detta utlåtande skrivs finns ingen information om vilka socialtjänster som är tänkta att centraliseras.

Lagförslaget står i strid med elev- och studerandevårdslagen som trädde i kraft 2014. I lagförslaget skulle den generellt inriktade elevvården kvarstå hos kommunen medan den individuellt inriktade elevvården skulle överföras på landskapet. Båda formerna av elevvård utgör viktiga förebyggande lågtröskeltjänster som erbjuds i barnens och ungdomarnas vardagsomgivning i förskolan, skolan, gymnasiet och övriga studieplatser på andra stadiet. Hela åldersklassens barn och ungdomar finns i samma verksamhetsmiljö, vilket gör det möjligt för elevvårdspersonalen att samarbeta med både vårdnadshavarna och undervisningspersonalen. Därmed blir arbetet i enlighet med elev- och studerandevårdslagen en integrerad del av skolverksamheten, läroplanen och den årliga verksamhetsplanen.

Den lagstadgade förpliktelsen om elevvården och resurserna för den måste åläggas en enda part. Det är också därför ansvaret för att ordna elevvårdens kurators- och psykologtjänster bör finnas hos kommunen. Detta bör även beaktas i kommunernas statsandelar. Om tjänsterna överflyttas till landskapen måste ett nytt system byggas upp, vilket ökar byråkratin.

11. Landskapen bildar 5 samarbetsområden, där 3–4 landskap ingår. De landskap som hör till samarbetsområdet upprättar ett samarbetsavtal i enlighet med 16 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård. Där avtalar landskapen om ömsesidigt samarbete i fråga om ordnandet och genomförandet av tjänsterna. Avtalet är juridiskt bindande för landskapen. Är det motiverat att avtalet ska vara bindande?
- ja** (Svarsfält)
 - till största delen (Svarsfält)
 - till största delen inte (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Samarbetsavtalet spelar en viktig roll i att förebygga kapprustning mellan landskapen i anslutning till byggnader och specialområden. Samarbetsavtalen ska vara bindande för landskapen. De övriga landskapen ska förpliktas att använda nationella serviceställen eller serviceproducenter då det gäller tjänster som på goda grunder kan produceras gemensamt för hela landet eller i ett landskap inom ett samarbetsområde.

12. I det samarbetsavtal som upprättas enligt 16 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska det avtalas om åtgärder för att säkerställa integration av tjänsterna. Enligt den föreslagna 23 § är en tjänsteproducent skyldig att säkerställa att tjänstekedjorna integreras och samarbeta med andra aktörer på det sätt som integrationen förutsätter. Är bestämmelserna tillräckliga för att en klientorienterad integration ska förverkligas?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen (Svarsfält)
 - till största delen inte** (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Behovet av en klientorienterad integration förekommer särskilt i anslutning till klienter med många olika problem som använder många tjänster. Den effektiva vård som reformen har som mål förutsätter integrerade social- och hälso-tjänster samt tjänster inom den specialiserade sjukvården och andra specialtjänster. Utöver dessa ska integrationen också omfatta uppgifterna inom främjande av hälsa och välfärd som kvarstår på landskapets och kommunernas ansvar.

En klientorienterad integration kanske inte kan omsättas i praktiken eftersom valfriheten, modellen med flera olika producenter, och bolagiseringsförpliktelsen medför ytterligare utmaningar för integrationen bl.a. ur tjänstestyrningens perspektiv.

Valfrihet och många olika producenter kan leda till att man i stället för administrativ styrning övergår till ägar-, avtals- och marknadsstyrning, vilket skapar en risk för att integrationen ska misslyckas. De centrala förutsättningarna här är i själva verket att modellen med flera producenter blir lyckad, samt fungerande klient- och patientdatabaser.

Bestämmelserna är alltså inte tillräckliga: beskrivningen av styrsystemet som helhet i relation till integrationsmålet måste klargöras. Utan fungerande klient- och patientdatasystem kan enskilda klienters situation inte behärskas. Ett enhetligt system med gemensamma modulära funktioner (t.ex. en tidsbeställningsmodul) och en gemensam databas som ger alla delaktiga parter insyn i den gemensamma information de behöver för sina uppgifter bidrar till en obruten servicekedja.

13. Enligt lagen om ordnande av social- och hälsovård stärks den statliga styrningen inom social- och hälso-tjänsterna (19 §, 4 kap., 6 kap.). Är detta motiverat med tanke på målen med reformen?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen** (Svarsfält)
 - till största delen inte (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Bl.a. med beaktande av målen som ansluter till jämlikhet kan en stärkt statlig styrning anses vara motiverad. Den statliga styrningen ska dock begränsas främst till den ekonomiska styrningen (landskapets budget), de strategiska målen och viktiga utvecklingsobjekt, inte den operativa verksamheten.

En stark statlig styrning i anslutning till stödtjänsterna står i konflikt med landskapets självstyrelse. På det regionala planet har fungerande lösningar för stödtjänsterna redan utvecklats, och det är ändamålsenligt att utnyttja dem i landskapet.

Som exempel på sådana tjänster kan man nämna Apotti, vars mål är nära besläktade med målen för vårdreformen: klientorientering, enhetliga verksamhets sätt, kostnadseffektivitet och kvalitet, kunskapsledning och utnyttjande av information samt nya innovativa verksamhets sätt.

14. Enligt 22 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska landskapet i sin egen verksamhet skilja åt ordnandet av social- och hälsovård och produktionen av tjänster. Är det med tanke på målen med reformen ändamålsenligt att skilja åt ordnandet och produktionen av tjänsterna?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen** (Svarsfält)
 - till största delen inte (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

I den föreslagna strukturen förverkligas målet om transparens och jämförbarhet i kostnaderna och uppföljning av verksamheten.

Landskapen har olika storlek i och med att deras befolkningsunderlag varierar från ca 70 000 invånare till 1,6 miljoner invånare. Landskapets serviceinrättning kan vara en bra lösning för ett litet landskap, men t.ex. i Nyland finns en risk att helheten och strukturen blir tungrodd med många administrativa nivåer.

Det är viktigt att definiera arbetsfördelningen och ansvaret mellan landskapets roll i att ordna tjänsterna och serviceinrättningens producentroll så att överflödiga administrativa strukturer kan undvikas. Det föreligger en risk för att landskapens serviceinrättningar begränsar landskapens möjligheter att fatta beslut om en effektiv och ändamålsenlig organisering av serviceproduktionen som beaktar landskapets särdrag.

15. Enligt 22 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård har landskapet bolagiseringsskyldighet, när landskapet sköter social- och hälsovårdsuppgifter i ett konkurrensläge på marknaden eller om tjänsterna omfattas av den omfattande valfrihet som avses i bestämmelserna om valfrihet. Är lösningen ändamålsenlig?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen** (Svarsfält)
 - till största delen inte (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Om bestämmelserna om valfrihet träder i kraft faller det sig naturligt och välmotiverat med tanke på konkurrensneutraliteten att den verksamhet som omfattas av valfriheten bolagiseras.

16. Övriga fritt formulerade kommentarer om lagen om ordnande av social- och hälsovård.

Svenskspråkiga personer med funktionsnedsättningar och tryggheten av deras tjänster kan betraktas som en särskild målgrupp. I samband med vårdreformen bör t.ex. Kårkulla samkommuns roll som serviceproducent begrundas. Borde Kårkullas verksamhet och de svenskspråkiga specialomsorgerna i framtiden tryggas som en helhet genom en särskild författning, t.ex. på språkliga grunder. Även i ett bredare sammanhang ska ett uppföljnings och övervakningsförfarande för språkliga grundrättigheter upprättas för att följa upp hur språkrättigheterna omsätts i praktiken.

Efter regionförvaltningsreformen kommer det viktiga uppdraget att främja välfärd och hälsa att kvarstå hos kommunerna, men kommunens uppgift har inte definierats med tillräcklig noggrannhet. Utbildningen och olika fritidsaktiviteter som idrott och kultur, vilka hör till bildningssektorn, genererar välfärd, men ett nära samarbete med social- och hälsovården är viktigt. I lagförslagets motiveringar ingår dock inga modeller för de nya samarbetsformerna mellan kommunen och landskapet, samarbetsgrupper, informationsgång och metoder (t.ex. Föra barnen på tal) som stöder välfärdstjänster som ordnas och tillhandahålls i invånarnas nära omgivning.

Det är viktigt att rådgivningsverksamheten och familjearbetet tillhandahålls som närtjänster i kommunen även i det fall att de ordnas i landskapets regi. Då kan man skapa strukturer för samarbete mellan småbarnspedagogiken samt social- och hälsotjänsterna, vilket tryggar kontinuiteten i den öppna familjeverksamheten, stödet för föräldrar, familjerådgivningen och –förberedelsen. Allt detta utgör också förebyggande barnskyddsverksamhet. Andra tjänster som bör tillhandahållas som närtjänster i kommunen är bl.a. öppenvårdstjänster som tillhandahålls i klientens hem, så som äldreomsorgen, hemservice för barnfamiljer enligt socialvårdslagen, samt mentalvårdstjänsterna.

Det finns ett nära samarbete mellan bildningssektorn samt social- och hälsotjänsterna kring tjänsterna för alla åldrar. Samarbetet mellan ungdomsarbetet och socialtjänsterna bedrivs i form av ungdomsgarantin. Samarbetet mellan tjänster för de äldre, idrotts- och kulturtjänsterna, biblioteket och medborgarinstitutet är redan en väletablerad form av välfärdsarbete i kommunerna. Det är viktigt att säkra en fortsättning för dessa samarbetsformer även i framtiden.

Temat med att främja hälsa och välfärd bör i själva verket starkt understrykas i den fortsatta beredningen av reformens strukturer, och här bör man utnyttja existerande strukturer och effektiva arbetsmetoder som redan finns inom kommunfältet samt kommunernas sakkunskap.

Frågor om införandelagen

17. *Denna fråga är avsedd endast för kommunerna:* Avsikten är att det i införandelagen ska föreskrivas om till vilket landskap kommunerna hör efter att reformen har trätt i kraft. Anser man i er kommun att kommunen bör höra till det landskap som föreslås i 5 § i införandelagen?
 - a. **ja** (Svarsfält)
 - b. nej (Svarsfält)
 - c. tar inte ställning (Svarsfält)

18. *Denna fråga är avsedd endast för kommunerna:* Om ni svarade nej på föregående fråga, vilket landskap borde kommunen då höra till och varför? (*Kommunen ska sända fullmäktiges beslutshandling till social- och hälsovårdsministeriet*)

Svarsfält

19. I 2 kap. i införandelagen föreskrivs det om en temporär förvaltning samt om uppgifterna och befogenheterna för det temporära beredningsorganet. Är de föreslagna bestämmelserna om den temporära förvaltningen tillräckliga?
 - a. ja (Svarsfält)
 - b. **till största delen** (Svarsfält)
 - c. till största delen inte (Svarsfält)
 - d. nej (Svarsfält)
 - e. tar inte ställning (Svarsfält)

Ur social- och hälsotjänsternas synvinkel är det viktigt att verksamhetens kontinuitet och överföringen av klientinformationen kan säkras. Grundandet av landskapet kommer särskilt i Nyland att förutsätta samarbete med kommunerna och en stark insats från kommunerna själva.

20. Enligt 14 § i införandelagen ska personal som arbetar i organisationer som producerar kommunala social- och hälsovårdstjänster övergå i tjänst hos ett landskap i enlighet med principerna för överlåtelse av rörelse. Dessutom ska personal som inom övrig kommunal förvaltning eller kommunala stödtjänster huvudsakligen utför social- och hälsovårdsuppgifter övergå i tjänst hos ett landskap. Är de föreslagna bestämmelserna om överföring av personalen ändamålsenliga med tanke på personalens ställning?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen (Svarsfält)
 - till största delen inte** (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Hela pensionsansvaret för den personal som överförs bör överföras från kommunerna till landskapen, dvs. kommunernas pensionsförsäkringspremier får inte öka av ovan nämnda orsak. Eventuella personalöverföringar får inte öka kommunernas pensionsutgifter och de får heller inte orsaka en sänkning i personalens framtida pensionsförmåner. Själva personalöverföringarna får inte ge upphov till en ökning i lönekostnaderna för kommunernas personal eller den personal som överförs till landskapen, och heller inte orsaka en minskning av personalens löneförmåner.

En överföring enligt principerna för överlåtelse av rörelse är befogad för personalen inom social- och hälsovården.

Om kuratorerna och skolpsykologerna i enlighet med lagförslaget överförs till landskapet i likhet med hälsovårdarna, har kommunen inte kvar de anställda som ska tillhandahålla den viktiga elev- och studerandevården och övriga välfärdstjänsterna. Lärarnas tjänstekollektivavtal fastställer tydliga gränser för lärarnas arbetsuppgifter. Kommunen kan inte svara för den generellt inriktade elevvården om inte kommunen har den personal som behövs för uppgiften och kommunen har inte inflytande över resursfördelningen för denna verksamhet. Ungefär hälften av kuratorernas och skolpsykologernas arbetsuppgifter utgörs av generellt inriktad elev- och studerandevård. I fortsättningen skulle korrigerande individuellt inriktad elevvård och mottagningsarbete komma att utgöra en allt mer framträdande del av kuratorernas och psykologernas arbete, trots att lagen om elev- och studerandevård som trädde i kraft 2014 understryker vikten av generellt inriktad elevvård och elevvårdens roll som en del av läroplanen. Om kuratorerna och skolpsykologerna förblir i kommunernas tjänst bör detta beaktas i kommunernas statsandelar.

21. Enligt 4 kap. i införandelagen ska lagstadgade samkommuners hela egendom och kommuners lösa egendom överföras till landskapen. Kommunernas lokaler och fastigheter förblir i kommunernas ägo. Är lösningen i fråga om egendomsarrangemangen godtagbar?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen (Svarsfält)
 - till största delen inte (Svarsfält)
 - nej** (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)
22. Om ni på föregående fråga svarade **nej** eller **till största delen inte**, på vilket sätt borde egendomsarrangemangen då genomföras? (Svarsfält)

Kommunerna ska ersättas för den lösa egendom som överförs enligt gängse värde. I detta hänseende blir kommunernas ställning inte att vara jämlik om överföring görs enligt förslaget.

Överföring av lagstadgade samkommuners egendom utan ersättning kan inte godtas, eftersom den ökar de nyländska kommunernas ansvar för landskapens finansiering. Hyra borde betalas för samkommunernas egendom på samma sätt som för kommunernas fastigheter. Landskapet bör köpa eller hyra även kommunernas lösa egendom.

Då hyran för lokalerna fastställs bör man beakta den verkliga kostnadsnivån i de olika landskapen, marknadspriset, samt kommunernas verkliga fastighetsutgifter. Hyra bör betalas för lokalerna, och hyran bör grunda sig på lokalernas marknadspris och marknadshyra. Kommunerna bör få rimlig avkastning på sitt bundna kapital med beaktande av byggnadernas verkliga värde med skuldandelar. Hyresavtalens längd bör stå i proportion till det bundna kapitalet för att undvika situationer där en tom fastighet med stort kapitalvärde blir på kommunens ansvar. Motsvarande kostnadstäckning bör tillämpas för lös egendom.

23. I 41 § i införandelagen föreskrivs det om den kommunala inkomstskattesatsen 2019–2021.

Anser ni att det med tanke på jämlikheten mellan skattebetalarna är motiverat att kommunernas skattesatser begränsas i tre år?

- a. ja (Svarsfält)
- b. till största delen (Svarsfält)
- c. till största delen inte (Svarsfält)
- d. nej** (Svarsfält)
- e. tar inte ställning (Svarsfält)

Kommunernas beskattningsrätt under åren 2019–2021 får inte begränsas. Ett skattetak leder till att kommunerna går miste om klassificeringen 0 % riskvikt enligt kreditinstitutsförordningen, eftersom kommunernas beskattningsrätt utgör en förutsättning för klassificeringen. Även om förslaget inte står i strid med grundlagen går det inte att förutse hur de som utför kreditklassificeringen tolkar en dylik förändring. Om klassificeringen 0 % riskvikt upphör att gälla, leder detta till ett betydande kapitaliseringsbehov hos finansierarna.

24. Enligt 42 § i införandelagen ska landskapet bilda sådana dotterbolag till landskapets serviceinrättning som avses i lagen om ordnande av social- och hälsovård och som producerar tjänster som omfattas av den omfattande valfrihet som det föreskrivs särskilt om genom lag. Bolagiseringen ska vara genomförd senast den 31 december 2020. Är den föreslagna övergångstiden för att organisera landskapets produktion i bolagsform tillräcklig?

- a. ja (Svarsfält)
- b. nej (Svarsfält)
- c. tar inte ställning** (Svarsfält)

25. Övriga fritt formulerade kommentarer om införandelagen.

I huvudstadsregionen är utmaningarna i anslutning till produktionsstyrningen och förändringarna flerfaldiga jämfört med landet i övrigt. Riskerna i samband med harmoniseringen och införandet av förändringarna är ekonomiskt sett mer betydande och det är också mer sannolikt att de realiserar. I landskapet Nyland berör t.ex. riskerna som sammanhänger med en försämring av servicenivån ca en fjärdedel av hela landets befolkning. Om styrningen av social- och hälso-tjänsterna lösgörs och överförs på landskapet kan det leda till att det blir svårare att hantera samhällsliga utmaningar och förändring i huvudstadsregionens specialfrågor. Kostnaderna i anslutning till beredningen och införandet av förändringarna kommer att vara avsevärda och det gäller att vara beredd.

Frågor om lagen om landskapens finansiering

26. Staten finansierar den verksamhet som ska bedrivas av de landskap som inrättas. Ansvaret för finansieringen av social- och hälso-tjänsterna läggs således på staten. Är lösningen ändamålsenlig med tanke på målen med reformen?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen (Svarsfält)
 - till största delen inte (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning** (Svarsfält)
27. Landskapens inkomster är statlig finansiering (3 §) och inkomster från klient- och användningsavgifter (4 §). Dessutom kan landskapen ta kortfristiga lån (3 §). Vid en årlig justering begränsas en ökning av den statliga finansieringen för att säkerställa de offentliga finansernas bärkraft (6 och 29 §). Har landskapen tillräckliga ekonomiska förutsättningar för att klara av de lagstadgade uppgifterna?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen (Svarsfält)
 - till största delen inte (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning** (Svarsfält)

Största delen av de minsta landskapen har inte sådan befolkningsgrund eller befolkningsstruktur att det ger dem de ekonomiska förutsättningarna att gå i land med sina lagstadgade uppgifter utan stark subventionering, särskilt från Nyland. Vad gäller landskapens antal hade det varit bäst att hålla sig till de sakkunnigas rekommendation om ca 5–10 landskap.

28. Är de behovsfaktorer som beskriver användningen av tjänster och som används vid bestämningen av den statliga finansieringen (3 kap., inkl. den nya koefficienten för främjande av hälsa och välfärd) och deras viktkoefficienter motiverade?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen (Svarsfält)
 - till största delen inte** (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Koefficienten för främjande av hälsa och välfärd fungerar i landskapet som en faktor som bidrar till att rikta finansieringen och det är i princip bra att behovsfaktorer används som grund. I praktiken har dock viktningen av kriterierna gjorts så att de kommer att överföra ca 150 miljoner euro i finansiering från Nyland till det övriga Finland på årsnivå. I kriterierna beaktas heller inte regionala skillnader i produktionsvillkor och -kostnader.

I huvudstadsregionen förekommer sociala utmaningar som är typiska för ett metropolområde. Deras viktning i bestämningen av koefficienten för främjande av hälsa och välfärd måste ökas.

29. Inom finansieringen av social- och hälsovården övergår man gradvis från utgiftsbaserad finansiering till behovsbaserad finansiering. Är den föreslagna övergångsperioden (2019–2023) för landskapens finansiering tillräcklig (27–28 §)?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen (Svarsfält)
 - till största delen inte (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning** (Svarsfält)
30. Övriga fritt formulerade kommentarer om lagen om landskapens finansiering.

Frågor om övriga lagutkast

Lagen om landskapsindelning

31. Anser ni att de föreslagna sätten för att ändra landskapsindelningen är ändamålsenliga? (särskilt 2 och 10 § i lagen om landskapsindelning)
- ja (Svarsfält)
 - till största delen** (Svarsfält)
 - till största delen inte (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Ett landskap som t.ex. på grund av ekonomiska orsaker inte kan ta hand om de lagstadgade tjänster invånarna har rätt till bör kunna sammanslås med ett annat landskap genom ett snabbt och flexibelt förfarande. Det får inte uppstå en finansieringsautomatik i systemet som leder till att landskap som har förlorat sin ekonomiska bärkraft upprätthålls genom att utnyttja skattebetalarna i andra landskap.

32. Övriga fritt formulerade kommentarer om lagen om landskapsindelning.

Statsandelen för kommunal basservice

33. Är de utjämningsarrangemang och övriga ändringar som föreslås i statsandelssystemet för att lindra betydande kommunvisa omställningar på grund av social- och hälsovårdsreformen godtagbara och tillräckliga (24 §, 27 §, 27 b § och 55 § i lagen om statsandel för kommunal basservice)?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen (Svarsfält)
 - till största delen inte (Svarsfält)
 - nej** (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Utjämningsarrangemangen och de övriga ändringarna är varken godtagbara eller tillräckliga. Grankulla stads situation kommer genom omställningarna att bli ekonomiskt sett ohållbar. I nuläget består inkomstsidan av stadens ekonomi i praktiken uteslutande av skatteinkomster. Statsandelarna utgör endast en minimal del av helheten. I själva verket kommer Grankullas statsandelar från och med 2017 att vara negativa, dvs. staden kommer att betala statsandelar till staten.

Efter reformen kommer staden att förlora största delen av sina skatteinkomster och får i stället i och med statsandelsreformen statsandelar som dock inte ersätter de skatteinkomster staden går miste om. Vårdutgifterna faller visserligen bort men de underskider tydligt de skatteinkomster som faller bort och stadens ekonomi försvagas därmed märkbart på grund av omställningen: i nuläget klarar sig staden på

skatteinkomsterna från invånarna, men i fortsättningen skulle staden vara mycket beroende av statsandelarna, för vilka grunderna för bestämning och utdelning varierar.

Skatteinkomsterna, som är en jämn inkomst som staden har beslutanderätt om, och vars årliga variationer har varit begränsade, kommer att tydligt minska medan statsandelarna, som kommunen inte har något inflytande över, ändras märkbart från ett år till nästa. Besluten om ändringar i statsandelarna fattas dessutom i allmänhet med så kort varsel att det är svårt att hinna anpassa kommunens verksamhet inom en så snabb tidtabell. Detta gör situationen allt mer oförutsägbar och leder till allvarliga problem i verksamhetsplaneringen.

De kommuner som i samband med reformen fråntas skatteinkomster som klart överstiger kommunens vårdutgifter, så att kommunen görs i det närmaste helt beroende av statsandelarna, får inga garantier för att inte statsandelarna blir föremål för större nedskärningar efter övergångsperioden. Till följd av detta har kommunerna ingen möjlighet att förutse vad som sker efter 2023. De kommuner som finansiellt sett går på förlust i samband med reformerna är till stor del samma kommuner som redan nu i form av skatteutjämningsdeltar på mycket bred bas i att finansiera andra kommuners verksamhet.

Intäkterna från fastighetsskatten får inte införlivas med utjämningsystemet.

34. Är statsandelskriterierna (inkl. det nya kriteriet för främjande av välfärd och hälsa) och deras viktningar motiverade (2 kap. i lagen om statsandel för kommunal basservice och 3 § i utkastet till statsrådets förordning om statsandel för kommunal basservice)?
- a. ja (Svarsfält)
 - b. till största delen (Svarsfält)
 - c. till största delen inte (Svarsfält)
 - d. nej** (Svarsfält)
 - e. tar inte ställning (Svarsfält)

Det är bra att kommunerna premieras för effektivt främjande av välfärd och hälsa. För kommunerna har ett effektivt incitament för att främja välfärd och hälsa också en ekonomisk effekt. Kommunernas olika verksamhetsformer som främjar välfärd och hälsa, så som effektiv förebyggande verksamhet, småbarnspedagogik, utbildning, kultur- och idrottstjänster, sysselsättning, en trygg miljö, delaktighet och gemenskap, har alla en inverkan som stävjar kostnaderna för social- och hälsotjänster. Fördelarna från detta ska styras till kommunerna.

En avgörande fråga med tanke på effektivt främjande av välfärd och hälsa är de facto hur verksamheten finansieras och följs upp, och här är det viktigt att skapa tillräckliga incitament. Det är bra att koefficienten för främjande av hälsa och välfärd omfattar indikatorer som beskriver resultaten, utöver de indikatorer som beskriver verksamheten. Data enbart om verksamheten och resultaten räcker dock inte till i nuläget. Valet av mätare och koefficientens kalkyleringsgrunder bör grundas på en bred uppfattning om att främja hälsa och välfärd, som också beaktar t.ex. delaktighet, samt konstens och kulturens inverkan.

Ett brett urval indikatorer som beskriver olika faktorer inom hälsa och välfärd med beaktande av olika åldersgrupper bör läggas till i lagförslaget. De mätare som beskrivs i lagförslaget är behäftade med vissa utmaningar som bör beaktas i den fortsatta beredningen: det finns luckor i den nationella kunskapsbasen och om den regionala kunskapsledningen ska kunna utvecklas krävs enhetliga definitioner av den information som fås från klient- och patientdatabaserna. Finansieringssystemet ska sporra till utveckling och bedrivande av effektiv verksamhet. Med den nuvarande kunskapsbasen kan man ännu inte på ett tillförlitligt sätt skapa ett jämlikt och heltäckande incitamentsystem eller grunder för fördelningen av finansiering.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att koefficienten för främjande av hälsa och välfärd inte i den form den presenteras i lagutkastet kan fungera som ett incitament som genuint styr kommunens verksamhet i önskad riktning. Grunderna för hur dess kriterier bestäms är komplicerade och öppna för tolkning. Därför är det viktigt att grunderna för att tillämpa kriterierna granskas kritiskt. Viktningen för att främja välfärd och hälsa inom statsandelssystemet bör också ökas jämfört med det föreslagna.

35. Fritt formulerade kommentarer om helheten i fråga om statsandelarna i regeringspropositionen.

Statsandelssystemets betydelse övergår till att vara enbart ett korrigeringsystem för de betydande omställningarna som orsakas av finansieringsmodellen för vården. Det grundläggande problemet anknyter dock inte till själva statsandelssystemet utan till det, att andelen skatteintäkter som tas av kommunerna inte motsvarar vårdutgifterna, vilket har som följd att det behövs ett komplicerat korrigeringsystem.

Beskattning

36. Anser ni att de ändringar i det statliga beskattningssystemet som föreslås för att få in medel för landskapens finansiering är godtagbara ?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen (Svarsfält)
 - till största delen inte (Svarsfält)
 - nej** (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Se svaret på fråga 33.

Då kommunalskatten skärs ned jämnt i alla kommuner orsakar detta en alltför stor omställning i kommunernas finanser. I Nyland kommer avsevärt mera finansiering att bäras upp än det kostar att producera vårdtjänsterna i området.

Målet att den totala skattegraden inte stiger, samt att beskattningen inte stiger på någon inkomstnivå bör uppnås.

Kommunernas soliditet försvagas avsevärt när huvuddelen av kommunalskatten tas bort ur kommunernas skatteunderlag. Försämringen av soliditeten märks i finansieringskostnaderna och tillgången på finansiering. I lånevillkor ingår i allmänhet gränser för ett hållbart förhållande mellan utgifter och inkomster. Detta villkor uppfylls inte då inkomstunderlaget ger vika.

37. Fritt formulerade kommentarer om skattelagarna.

Personal och pensioner

38. Det föreslås att tillämpningsområdet för den lagstiftning som gäller kommunernas personal ska ändras så att det också börjar omfatta landskapens personal. Intressebevakningen för landskapet som arbetsgivare ska skötas av Kommun- och landskapsarbetsgivarna KT, som det ska föreskrivas om genom en ny lag. Är de bestämmelser som föreslås om personalens ställning och arbetsgivarnas intressebevakning ändamålsenliga?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen** (Svarsfält)
 - till största delen inte (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

39. Är de bestämmelser som föreslås om finansieringen av pensionerna ändamålsenliga?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen (Svarsfält)
 - till största delen inte** (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Pensionsansvar för den personal som överförs till landskapen får inte bli kvar hos kommunerna. Landskapens pensionsförsäkringar bör skötas av Kommunernas pensionsförsäkring. Pensionerna för den personal som överförs till landskapen bör tryggas så de motsvarar nuläget.

40. Fritt formulerade kommentarer om personalens ställning och/eller arbetsgivarnas intressebevakning samt pensionerna.

Landskapens bolag bör förpliktas att anlita Keva som pensionsförsäkringsgivare. I samband med överföringen måste det ses till att kommunernas pensionsförsäkringspremier inte ökar. Hela pensionsansvaret för den personal som överförs bör också överföras på landskapen. Den framtida utjämningsavgiften kan inte bestämmas utgående från skattebetalningsförmågan.

Personalens arbetshälsa och arbetarskydd bör beaktas under hela omställningsprocessen. Under omställningen är det viktigt att informationen som ges är transparent och ges vid rätt tidpunkt. Gott ledarskap och utvecklingsarbete bör säkras. Personalens och personalrepresentanternas delaktighet och samarbete bör planeras och beredas omsorgsfullt i alla skeden av omställningen.

Reformens konsekvenser

41. Hur bedömer ni att reformen påverkar er egen organisations ställning?
Svarsfält

Se svaret på fråga 33. Utöver det som sägs i svaret på fråga 33 gör reformen det svårare att bedriva tväradministrativt samarbete, samt att bygga upp tjänster för invånarna och obrutna servicekedjor.

42. Har landskapen tillräckliga ekonomiska förutsättningar för att klara av de lagstadgade uppgifterna efter att reformen har trätt i kraft?
Svarsfält

Stöd för reformen

43. Inom vilka områden bedömer ni att ni behöver nationellt stöd för det regionala genomförandet av social- och hälsovårdsreformen och landskapsreformen?
- integrationen av social- och hälsotjänsterna
 - ekonomin
 - förvaltningen och styrningen
 - egendomsarrangemangen
 - informationsförvaltningen och IKT
 - kommunikationen och delaktigheten
 - personalöverföringarna
 - bedömningen av servicebehovet, beställningen av tjänster
 - annat, vad?

Övriga frågor

44. Övriga fritt formulerade kommentarer om utkastet till regeringsproposition.
45. Specificerade förslag till lagändringar.

BEGÄRAN OM UTLÅTANDE OM UTKAST TILL REGERINGENS PROPOSITION MED FÖRSLAG TILL LAG OM PRODUKTION AV SOCIAL- OCH HÄLSOTJÄNSTER

ALLMÄNNA FRÅGOR

4. Är det en motiverad lösning att lagen tillämpas lika på alla tjänsteproducenter oberoende av deras juridiska form och verksamhetens syfte (2 §, 3 § 1 punkten)?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen** (Svarsfält)
 - inte till alla delar (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Ja, det är viktigt med tanke på jämställdheten och funktionell utveckling av tjänsterna att lagen tillämpas lika på alla tjänsteproducenter. Landskapet i egenskap av anordnare svarar för att göra upp avtal, och likalydande avtal underlättar förvaltningen och klargör ett system som redan från förut är komplicerat och byråkratiskt.

5. Förbättras klient- och patientsäkerheten av de krav som ställs på tjänsteproducenterna (5–9 §, 13 §)?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen** (Svarsfält)
 - inte till alla delar (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Ja, för att de enhetliga kraven som ställs på tjänsteproducenterna om ekonomiska förutsättningar, personal, lokaler osv. säkrar tjänsternas kvalitet och patientsäkerheten. Kraven i lagsförslaget ställs visserligen på ett rätt allmänt plan (bortsett från §13). Om tillsynen/byråkratin luckras upp kan det i praktiken leda till ökade risker för patientsäkerheten.

6. Minskar tjänsteproducentens och myndighetens administrativa arbete i och med den separata registreringen av tjänsteproducenterna och tjänsteenheterna, möjligheten att överföra en tjänstenhet till en annan tjänsteproducent och det riskbaserade förfarandet för godkännande (13 §, 15 § och 17 §)?
- ja** (Svarsfält)
 - till största delen (Svarsfält)
 - inte till alla delar (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Om behovet av förhandsinspektioner kan bedömas från fall till fall kommer det att minska myndigheternas förvaltningsarbete, och det samma gäller tjänsteproducentens anmälan till myndigheterna om byte av producent. Det är viktigt att myndigheterna har befogenheter för en brett upplagd bedömning av verksamhetens potentiella risker.

Till en del kommer tjänsteproducentens administrativa uppgifter att öka, i och med att producenten får ett större ansvar för att tillhandahålla information.

7. Gör möjligheten att använda en gemensam tjänsteenhet att det administrativa arbetet för tjänsteproducenter och myndigheter minskar, och förbättrar den möjligheterna att övervaka verksamheten som helhet (3 § 5 punkten, 18 §)?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen** (Svarsfält)
 - inte till alla delar (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Det kommer sannolikt att minska det administrativa arbetet, men antagligen förbättrar det inte möjligheterna att övervaka verksamheten eller ökar patientsäkerheten.

8. Är begreppet ansvarig tjänsteproducent och dess uppgifter motiverade? (3 § 5 punkten, 18 §)?
- ja** (Svarsfält)
 - till största delen (Svarsfält)
 - inte till alla delar (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Begreppet och uppgifterna som föreslås är motiverade. Den ansvariga tjänsteproducenten kommer dock sannolikt huvudsakligen att ansvara för anmälningar och "kontakter", dvs. dess roll blir att sköta samarbetet med myndigheterna och upprätthålla register. Begreppet kan skapa en vilseledande bild av att den ansvariga tjänsteproducenten bär ansvaret även för den övriga verksamheten, trots att detta inte är fallet, eftersom tjänsteproducenterna fortsättningsvis har ansvaret för sin egen verksamhet. Uppgifterna är väl motiverade i motiveringstexten till lagen. Risker som kan uppkomma kunde bestå i konkreta risker med t.ex. kvalitetstillsynen på grund av att anmälaren inte är den som ansvarar för saken.

9. Finns det några alternativ till begreppet ansvarig tjänsteproducent?
- ja (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning** (Svarsfält)
10. Är tillsynsmyndighetens metoder, inklusive försummelseavgift och avförande ur registret, tillräckliga med tanke på klient- och patientsäkerheten (4 kap.)?
- ja (Svarsfält)
 - till största delen** (Svarsfält)
 - inte till alla delar (Svarsfält)
 - nej (Svarsfält)
 - tar inte ställning (Svarsfält)

Det kan anses vara en brist i detta hänseende att det inte framgår av lagförslaget om en producent som har avförts ur registret kan fortsätta med sin verksamhet, t.ex. i mindre skala så att den inte berörs av registreringskyldigheten.

11. Övriga fritt formulerade kommentarer om lagen om produktion av social- och hälso-tjänster.